

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över delar av Partnerskapsöverenskommelsen för perioden 2021–2027

Sammanfattning

Partnerskapsöverenskommelsen (PÖ) anger Sveriges strategiska inriktning för fonderna Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden plus (ESF+) samt Europeiska havs- och fiskefonden (EHFF). Därutöver beskrivs komplementaritet och synergier, dels mellan dessa fonder, dels till övriga EU-fonder. Resterande avsnitt i PÖ, bl.a. tabeller som anger bland annat medelsfördelning, kommer att hanteras längre fram i processen.

EU europeiska struktur- och investeringsfonder används för att bidra till att utjämna regionala skillnader och utgör regionernas viktigaste finansieringsverktyg i utvecklingsarbetet. Under senaste åren har regeringen även hänvisat till finansiering via strukturfonderna för genomförandet av nationella initiativ t.ex. av den nationella exportstrategin, livsmedelsstrategin och Arbetsförmedlingens uppdrag. Under kommande programperiod kommer EU strukturfondsmedlen att minskas vilket innebär att svenska regionernas förmåga att bidra till tillväxt och utveckling i landet riskerar att begränsas.

Utformningen av strukturfondsprogrammen påbörjades inför inledningen av processen med partnerskapsöverenskommelsen vilket har försvårat partnerskapsöverenskommelsens roll att vägleda programutformningen samt att skapa synergier mellan olika strukturfonder. Samordningen mellan fonderna kompliceras ytterligare av fortsatt uppdelning av fondernas förvaltningsansvar på olika departement och myndigheter. På regional nivå har detta negativa konsekvenser för programmeringsarbete inom Regional- och Socialfonden.

Synpunkter

Europeiska struktur- och investeringsfonder är en central finansieringskälla för att svenska regioner ska klara sitt statliga utvecklingsansvar. SKR:s senaste rapport om finansiering av regionalt utvecklingsarbete konstaterar att beroendet av medel från strukturfonderna är stort för de flesta regioner, inklusive för Region Kronoberg. Anslaget för sammanhållningspolitiken inför kommande programperioden har minskat medan medfinansieringsgraden i strukturfonderna har ökat från 50% till 60%. Medlen som kommer att finnas för regionalt utvecklingsarbete riskerar att påverkas ännu mer negativt pga. regeringens förslag att medfinansiera Fonden för en rättvis omställning med de regionala ERUF-programmen samt att fördela 25% av medel inom Socialfondsprogrammet 2021 – 2027 till Arbetsförmedlingen.

Därför instämmer Region Kronoberg med andra svenska regioner att regeringen bör tillskjuta ytterligare nationella medel till regionerna för att kompensera för bortfallet från EU och se till att regionerna har tillgång till de medel som behövs för att kunna fullgöra det regionala utvecklingsuppdraget.

Val av politiska mål

Inom politiskt mål 1 *Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling* saknas det en referens till regionernas arbete med smart specialisering som har varit vägledande vid val av prioriteringar i det regionalfondsprogrammet för Småland och Öarna.

Inom politiskt mål 4 *Ett mer socialt Europa* vill Region Kronoberg gärna se en tydligare beskrivning av synergierna mellan Regional- och Socialfonden när det gäller kompetensförsörjningsinsatser. Region Kronoberg vill också poängtera att de regionalt utvecklingsansvariga i Småland och Öarna avvaktar besked om att få uppdraget att ta fram förslag till regional handlingsplan för Socialfondsprogrammet 2021 - 2027.

25% av medel inom Socialfondsprogrammet 2021 – 2027 föreslås att tillfalla Arbetsförmedlingen. På liknande sätt fördelas nu också REACT EU:s socialfondsmedel. Region Kronoberg är starkt kritisk till att regeringen låter sammanhållningspolitiska medel finansiera, så som vi tolkar det, Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. Vi ser tyvärr en stor risk med att socialfondsmedel genom Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser, inte kommer att ordentligt anpassas efter regionala skillnader och behov.

Next Generation EU, Faciliteten för återhämtning och resiliens samt Fonden för en rättvis omställning

Förhållanden mellan partnerskapsöverenskommelsen och Next Generation EU och Faciliteten för återhämtning och resiliens bör tydliggöras, särskilt hur investeringar inom faciliteten ska förhålla sig till planerade investeringar i Regionalfonden. Kompetensförsörjning, bredband och folkhälsa är bra exempel på de områden där Next Generation EU och Faciliteten för återhämtning och resiliens kan skapa synergier med redan genomförda insatser i Kronobergs län.

Beskrivningen om Fonden för en rättvis omställning (FRO) bör uppdateras när beslut om slutgiltig inriktning fattats av regeringen. Strukturfondspartnerskapet vill dock framhålla vikten av att se satsningen, som möjliggörs inom FRO, som en nationell angelägenhet då FRO starkt bidrar till möjligheten att kunna uppnå de svenska energi- och klimatmålen och uppsatta mål inom EU till 2030. Regionalt utvecklingsansvariga i Småland och Öarna har poängterat behovet av att medfinansieringen för FRO utformas på nationell nivå så att det inte utesluter samtliga andra branscher från att få stöd genom det regionala operativa programmet för ERUF i Småland och Öarna 2021–2027.

Horisont Europa

Samordning mellan Horisont Europa och strukturfonderna behöver vidareutvecklas, särskilt vad gäller så-kallade missions vilka eventuellt skulle kunna söka medfinansiering från det regionalfondsprogrammet 2021 - 2027. Missions förutsätter deltagande från näringsliv, kommuner och regioner. Därför bör kopplingen till de insatser som planeras inom ramen för Regionalfondens politiskt mål 1 tydliggöras i partnerskapsöverenskommelsen.

Thomas Ragnarsson
Ordförande, Regional utvecklingsnämnd